

Otrobi se polagajo v močnik kuhani, da se trdne lupine lažje prebavijo. Te imajo namreč veliko beljakovine v sebi in fosfornokislo apno skoraj vsega zrna.

Kakor ste pšenica in rž poglavitni hrani za človeka, tako je oves in ječmen za rejo domačih živali najbolj imeniten. Oboje ima trde, debele lupine, ki se morajo prej prav pripraviti, če hočemo, da se celo zrno tudi koristno porabi.

Le tako se da posebno pri mladih in brejih svinjah polni uspeh doseči. Oves je posebno pri doječih starkah izvrstna hrana, katera obilno mleka daje, med tem ko ima ječmen pri pitani odstavljenih prascev najboljše nasledke. Ječmen je sicer pri sedanjih visoki ceni draga hrana, vendar bolj redi kakor pšenica in se bolj lahko prebavlja.

Koruza se posebno na Ogerskem in v Ameriki za rejo in pitanje svinj rabi. Polaganje koruze je svinjam hasnovito, če se kot postranska hrana z drugo proti koncu pitanja polaga. Drobiti ali mleti, da trda zrna bolj prebavljiva postanejo, je dobro.

Na Ogerskem se rajta za napitanje svinje do 7 funtov koruze na dan. Zdrobljena daja hitrejo in večjo korist in uspeh.

Ajda kot svinjska hrana ni posebno čislana, ker se le v nekaterih krajih prideluje in ker je pridelek zelo nezanesljiv in nestalen, se tudi le redkokrat v veliki meri svinjam za hrano daje.

Po ajdi nastane posebno pri belih svinjah, če nje več povzijejo, neka posebna bolezen: vnetica, katera večidel po malo dneh žival zamori.

Kako piškavo sadje, ki nezrelo iz drevesa odkapa, v prid spraviti ali vsaj neškodljivo storiti?

M. Piškavo sadje, ki nezrelo iz dreves kaplje, škoduje na dvojni način. Prvič gre sad sam na sebi v zgubo in kmetovalec nima od njega nobenega dobička; drugič pa je v njem zalega škodljivega mrčesja, katero, če se odpadlo sadje pod drevesom ležati pusti, izleze in drugo leto zopet obilo sadu pokonča. Toraj se mora piškavo sadje: jabelke, gruške, slive itd. skrbno pod drevjem pobrati in potem se ali svinjam vrže ali pa v jesih skuha ali spreša. Če pa nočemo niti prvega niti drugega, tako je najboljšje, tako sadje sred gnojnega kupa globoko zakopati ali pa v gnojnico vreči, da mrčes pogine. Dobro je tudi sadunosno drevje rahlo potresti, da ves piškav sad odpade in se odpravi.

Kako si lepa sadunosna drevesa hitro odredimo?

M. Kdor ima dosti močnih 3" debelih divjakov, naj jih posadi tje, kjer boče sadunosna drevesa imeti. Potem se jim vse vejice lepo otrebijo in vrh gladko prireže v višavi, v kateri naj prihodno drevo venec naredi. Rana se skrbno zamaže z mastno ilovico, kateri se je nekoliko kravnjeka primešalo. Če so bili divjaki zdravi in se jim

dobro streže, naredijo že koj prvo leto veliko močnih vejic. Kolikor živejše drevo raste, toliko več vejic se mora drevescu pustiti. Te mladike so večidel že prvo leto tako krepke in debele, da se lahko okulirajo. Drugače jim je zanaprej navadne postrežbe potrebno. Taka drevesca tudi hudi zimski mrzaj bolj lahko pretrpijo in se sploh po volji obnašajo.

Kako z mesom ravnati? Meso je brez ugovora najzdravejša in močnejša hrana. To pa tem bolj, če se je meso pred uživanjem dobro pripravilo in varovalo, da po dolgem ležanju ni dobilo neprijetnega okusa. Meso preveč prati ni dobro, ker tako preveliko redilnih snovi pozgubi. Mlado meso je najbolje hraniti na kakem sušnem, mogoče hladnem in zraku pristopnem mestu. Govedina se tako po zimi ohrani po 8 dni še prav okusna; tolsta koštrunovina celo po 14 dni. Svinjetina se najbolj težko ohrani „friška“ in okusna. Teletina se lažje ohrani in še celo boljši okus zadobi, če se, posebno ob poletni vročini, polaga v zmetke. Po tem načinu ostane teletina po 5 dni lepo mlada in okusna. Treba njo je le lepo čedno obrisati, preden se kuhati ali peči začne. Kdor mlado meso kuha v hladni vodi, ta dobi okusno, tečno juho. Vendar kdor na dobro juho ne gleda toliko, kakor na dobro, okusno, mehko in nježno meso, ta ga naj v uže razvrelji vodi k ognju pristavlja.

Sejmovi 25. jul.: v Staremtrgu, v Kozjem, v Žavci, v Šetalah, v Svetincih. — 26. jul.: v Frauheimu, pri sv. Martinu pod Wurnbergom, v Teharji in pri sv. Križi pri Ljutomeru. — 30. jul.: v G. Kostrivnici. — 31. jul.: v Konjicah in v Zagorji. —

Dopisi.

Iz okolice sv. Bolfanka v ormužkem okraju*). (Razposajeni mladiči.) Le redko je kaj slišati od nas in še sedaj nimam kaj vselega javljati. Den za dnevom se množijo pretepi in in celo umori. Tukaj ni sloboden ne viničar, ne kmet, ne siromak, ne bogataž. Vsakemu grozijo s pretepom in ubojem naši razposajeni fantalini. Ljudi napadajo doma in na cesti. Ni nič novega pri nas, če se na koga ustrelji, oli komu nos razreže, usta razparajo, nšesa razčešejo, voznikom konji odprežejo, kolesa raz osi odvzamejo in v potok ali mlako pomečejo, vozniki natepejo itd. Središčani, ki imajo pri nas vinograde, prihajajo oborožani s pištolami in revolverji. Opominjevanje miroljubnih ljudi in duhovnikov je bob v steno!

Vendar kdo bo tem pobalinom še zameril, če pa stareji ljudje in celo predstojniki niso boljši ter se spuščajo v pogoste pretepe in neporednosti. Pri takih pretepih se posebno odlikuje predstojnik

*) Zavolj tesnega prostora smo sicer vrli pa preobširni dopisi skrajšali? Vred.

na V. Ta človek razsaja po krčmah, kakor kakov divjak. Večkrat so ga že morali s palicami „kadi“, da je mir dal. In kako boče za mir skrbeti človek, kateri sam komaj pretepa pričakuje. Takov človek pač ne sodi za srenjskega predstojnika. Zato bo treba, da si prihodnjic drugega izvolimo!

Iz Dola pri Hrastniku. (Strašna toča.) Od vseh strani dohajajo žalostne novice, kako hudo dela toča ter se prosi naj bi se nabirala milošna za nesrečneže, posebno v Konjicah. Pa — kaj je storiti? — Bi nabirali milošno za nesrečne Konjčane, ali za domače farane? —

V petek 9. julija popoldne prihrula je huda nevihta od juga. Padala je toča kakor kurja jajca; uničila je vse pridelke $\frac{3}{4}$ fare Dolske.

Večidelj so prebivalci revni že poprej, in so težko pričakovali obilno prikazajočih se pridelkov; ali — v malih minutah je bilo njih upanje proč, in postali so: popolnoma reveži. Nimajo živeža ne za se, ne za živino. Na polji ni znamuja, kaj da je rastlo. Vinogradi so uničeni ne le za zdaj, tudi za več let; ravno tako sadunosno drevje. Nahaja se mnogo mrtvih tičev, in zajcev, ki jih je usmrtila strašna toča, kakoršne tukaj nihče ne pomni. Mili Bog, usmili se!

Blaž Drager.

Iz Slov. Bistrice. (Strašna toča. — Št. Venčesl. — Cesar Ferdinand.) 12. juli bil je strašno nesrečni dan za tukajšnji kraj. Popoldne ob 3. se je vsipala strahovita toča, iz prva kakor pest dobela, poznej pa kakor golobja jajca. Južna in izhodna stran Pohorja do železne ceste dolj bila je več colov na debelo z ledom pokrita. Vinogradi, kakih 1000 oralov, so za več let uničeni, njive poplavljenе, steze izdrte, sadovje na tleh. Škoda še se ne da ceniti. Nekateri njo samo pri vinogradih cenijo na 300.000 fl., vso pa na 700.000 fl. Ljudstvo je vse prestrašeno. Največ so trpele Tinje, Visovlje, Nova gora, Kovačljonska (Schmitsberg) Pipanje, Ritoznoj, G. Polskava, št. Venčesl., sv. Martin in Črešnovce. Slišati je, da je neko ženo na prostem dobilo in tako pobilo, da so njo mrtvo našli. (?) — Ker je po tukajšnjih krajih toča že drugokrat razsajala, se je bati, da se nam celo ne udomači. Treba bo tedaj misliti na zavarovanje zoper točo. Zato bodo morali dobroživci, pijanci, gizdavci, tobakovci itd. začeti manj denarjev na ove nepotrebne reči obračati, da bodo imeli s čem zavarovati se pri banki „Sloveniji“, ki ima tukaj pa tudi v Konjicah svoje agente ali zastopnike.

V št. Venčeslu so v nedeljo 11. julija č. g. nadžupnik konjiški blagoslovili veliki altar, ki je prav okusno in lepo obnovljen. Drugi dan potem sta tamošnji župan in župnik delivala mile darove med po toči poškodovane, kar sta tako uravnala, da so res ubogi darove prejeli. V torek 13. julija bila je v Slov. Bistrici mrtvaška meša za rajnega cesarja Ferdinanda. Navzoči bili so urad-

niki, mestjani, grof Attems s svojo družino, husarji regimenta Palfy-ja in precej ljudstva.

Iz Celja. (Gimnazija — šolske sestre). Pretečeni četrtek 15. t. m. se je pri nas šolsko leto končalo s slovesno sv. mešo in hvalno pesmijo, po kateri so dijaki v posamesnih razredih svoja spričevala prejeli. Poročilo nima nobenega slovenskega spisa, čeravno je zdaj 5 stalnih profesorjev rojenih Slovencev na našej gimnaziji v službi. Od 23. svečana je že novi g. ravnatelj dr. Fr. Svoboda vodil našo gimnazijo, med katerim časom se je videl že lepši red, kakor smo ga prej pri naših dijakih navajeni bili. V začetku šolskega leta se je 187 dijakov vpisalo, pri konci jih je še bilo 173; izmed teh je 98 Slovencev, 71 Nemcev, 2 Hrvata in 2 Laha; 145 izmed vseh jih je dobro napredovalo, 28 jih je pa dobilo dvojke in trojke. Osmošolci imeli so 7., 8. in 9. t. m. maturo; z odliko njo je napravil 1, z enojko 15, 3 njo pa morajo, vsak iz enega predmeta, v 1 meseci ponoviti. Dubovšnica utegne le 2 bogoslovca dobiti, drugi se podajo v druge stanove. Očitno se nijeden za bogoslovje oglašil ni, kar je znanje da smo že zdaj pri dijakih na tisto stopnjo prišli, da se pri večini vsak preganja, ki z duhovniki drži ali se k temu stanu obrniti hoče in to še po takih, ki so morebiti v celi gimnaziji iz duhovniških rok dobrote prejemali. Vsaj nekteri še le k spovedi hodijo, ker morajo in so ob vso vero prišli, zapeljani po lastnih roditeljih, slabih novinah ali svojih gospodarjih. Tukaj bi seveda bilo posebno pri nas potrebno, da bi g. ravnatelj in svetni gg. profesorji z lepim izgledom svetili, a ker je pogosto tudi tam tema, mesto luči, zato imamo žalostne prikazni, ki nam nič dobrega ne obetajo. Pomozi Bog! —

6. t. m. je zastop celjske okolice soglasno sklenil, da se pokličejo šolske sestre že s prihodnjim šolskim letom za poduk in izrejo slovenskih deklet. Za pohoštvo in prve potrebe so že nekteri celjski gospodje več 100 gld. obljubili dati, kakor hitro dovoljenje pride za vpeljavo in upamo, da nas bodo zlasti celjski gg. rojaki duhovskega stanu v tej silno potrebni reči podpirali!

Iz Vidma. (Naliv. — Procesija.) Pretečeno soboto smo bili tukaj v strahu. Proti 4. uri popoldne so hudi vetrovi začeli sive, nakopičene oblake, v katerih je kar vrelo in šumelo, iz Kranjskega proti nami poditi. Med strahovitim viharjem se vlije huda ploha, da je na enkrat bilo povsod obilno vode. Tudi je tam pa tam nekaj toče vmes padalo, ki bi gotovo čisto nič ne bila škodovala, ako bi nje ne bil vihar od strani z močjo v zelenje metal. Vendar se po boljših goricah nič ne pozna, le nekaj malo vinogradov je nekoliko poškodovanih. Več škode je skoraj voda napravila, ki je zemljo iz vinogradov s trtami vred trgala, pota in ceste razdrila, iz njiv boljše zemljo odnesla, in mlado ajdo zalila; po nekterih njivah še danes, to je v ponedeljek, voda stoji.

V nedeljo smo prvo procesijo svetega leta obhajali, ktere se je v dolgi vrsti obilno število ljudi udeležilo nam v veselje, ki se nismo nadejali, da mala fara tako dolgo procesijo napravi. —

R. Iz ljutomerskih goric. (Pikec. — Letina.) Kar nam je toča prizanesla, to nam hoče sedaj tako zvani „pikac“ vzeti. — Grozdne jagode so vse črno-pikaste, kakor da bi bile od toče zadete. — Ne pomnimo, da bi bil „pikac“ v takem velikem obkrogu, ko letos; polno ga je po vseh ljutomerskih goricah. — Krivo tega je deževje pri solnci; mrzel dež pada, ter solnce posije, in tako se na grozdji pozna. Up na dobro vinsko letino je proč, ker imeli bomo vina manj, kakor lani.

S poljem smo bolj zadovoljni; zrna bomo imeli dovoljno: ozimina je bila tu in tam nekoliko slaba, toda drugo sočirje je lepo. Tudi kuruza še nam dobro obeta, akoravno nam jo je nedavna toča nekoliko „narezjala“. Žetva se je še le pretečeni teden pri nas pričela, ker je bilo vse precej pozno; zdaj počnemo hajdino setvo. — Na travnikih je slabo. Otave bomo malo imeli; toda ker je sena bila precej, upamo, da ne bomo imeli za živino takega pomanjkanja krme, kakor pretečeno zimo.

Iz Ruš. (Rimljanske starine). Na južni strani koroške železnice je neki kmet pri kopanju prodeca zadel na pokopališče paganskih Rimljanov, kateri so imeli navado mrliče žgati in pepel potem v urni pokopavati. Sedaj se dalje koplje ter je najdeno več malih in večjih urn (prstenih loncev ali vrčev), napolnjenih s pepelom in kostmi. V eni urni je najdena do $\frac{1}{2}$ črevlja dolga, tanka bakrena igla. Napis do zdaj še ni noben najden, iz katerega bi se dalo posneti, kako stare da so te urne, stare pa bodo gotovo do 2000 let. Vse urne so kake 4 črevlje globoke, s širokim kamnom pokrite, in v njih so male položene; večja je čez dva črevlja široka in blizo 1 črevelj visoka.

V Rušah so tedaj že Rimljani imeli svojo naselbino, ktera pa je bila razdjana ali razrušena od tod ime „Ruše“ ali „podrtina“.

Od sv. Martina pod Wurmbergom. (Cesar Ferdinand, šolske sestre, letina, sejem). „Pretečeni četrtek ob 8. uri smo obhajali mrtvaško službo božjo za rajnega cesarja Ferdinanda I. obstoječo v primernem nagovoru in sv. meši. Ljudstvo je pri tej priložnosti prav lepo pokazalo svojo udanost do presvitle cesarske rodbine in da mu še ni pošlo avstrijsko domoljubje.

Ob devetih so prišle mariborske šolske sestre z njihovemu varstvu izročenimi otroci v naš prijazni kraj, ter so imele tukaj vprčo obilne množice pobožnega ljudstva kratko pobožnost k časti sv. Martina; potem je bil obed v lepem vrtu vrlega posestnika in narodnjaka J. Rojkota. Čuli smo zopet enkrat mile glasove slovenskega petja. Posebno nas je razveselilo lepo obnašanje deklic, pa nekako otožnega srca smo se spominjali preteklih let, ko so se še tudi v drugih šolah otroci po

krščanskem obnašali, a poslednja leta je liberalni duh vse lepe cvetlice pravega zadržanja poparil.

Ako bo še več časa tako lepo vse rastlo, imeli bomo letos precej dobro vince. Bog daj! Gorice so v našem okraji obilo obsipane in zdaj skoro celó nepoškodovane. — Čeravno je Jakobovo žegnanje predstavljeno na 1. avg. bo vendar sejem v ponedeljek po Jakobovem, t. j. 26. jul.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kranjski Slovenci so snovali veliko katoliško, slovensko društvo: „Sloga“, katero bi po zgledu drugih, posebno liberalnih društev, zastopalo celo Kranjsko in imelo pravico v vsakej političnej srenji sklicati shod. Tako društvo bi veliko koristilo. Toda vlada predloženih pravil ni potrdila.

Ob Sotli na Hrvaškem so se slovenski in hrvatski fantje razprli z vojaki, ki so ondi razstavljeni zavolj kordona za živinsko kugo. Pri nastalem pretepu so vojaki začeli strelati in unesrečili 2 Bizeljčana, prvi je mrtev, drugi pa hudo ranjen.

14. t. m. zvečer je prišel pruski cesar Viljem v Saleburg. Naš cesar so se mu nasproti peljali in potem spremljali h cesarici v Išn. Drugi dan se je pruski cesar podal v toplice Gostinske v visokih planinah na koroško-saleburški meji. Ondi ostane več časa, namreč, dokler se ne odpelja z Bismarkom in Moltke-jem na Laško, da obiše tamošnjega kralja. — Naša cesarica se poda te dni na Francosko in poznej, ako se govorica uresniči, v južno Rusko; ruska cesarica njo je namreč povabila na svoj krasni grad v Livadiji.

Mnogo ljudi je osupnilo, da so naši ministri bavarskega pisatelja dr. Sigla, ki je zaradi žaleanja Bismarka, pribežal v Saleburg, za 3 mesečnim zaporom, bavarskim sodnijam in po tem takem Bismarku izročili. Kajti tako se navadno postopa le s tolovaji, morileci, ne pa s političnimi zločinci.

Izmed odborikov Industrie-banke v Linci bila sta 2 obsojena na 4mesece težke ječe. Pri razpravi so prišla grda sleparstva na svitlo. Nekateri so zgubili po 90.000 fl. in so sedaj berači.

Brnski ravs med fabrikanti in delalci traja že v peti teden; nekokrat so delalci tako razsajali, da so njih vojaki z bajonetom na dvoje podili.

Svitli cesar so ubogim v Pragi darovali 100.000 fl. kot spomin na cesarja Ferdinanda, kateri je tamošnjim ubogim bil toliko let mili oče! Cesarica udova Ferdinandova ostane še zanaprej v Pragi.

Ogerski državni zbor je pozvan na 28. avg. v Budapešto. Novi zbor ima ogromno liberalno madjarsko večino, ki bo na vse strani zamogla močno pritiskati, če bo složna. — Srbi tožijo, da je nesloga med Mlado in Starosrbi zraven izredne mlačnosti največ zakrivila propad pri volitvah. — Ogerski ministri namerjavajo denarje,